

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ'NDE OKUYAN YABANCI UYRUKLU ÖĞRENCİLERİN
TÜRKİYE'NİN SİYASİ YAPISI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Views Of Foreign Students In Ataturk University
About The Political Structure of Present Day Turkey

Patıgılı MUMINJIANG*

Özet

Türkiye, günümüzde, Doğu-Batı kültürlerinin bir arada bulunduğu, çeşitli ülke vatandaşlarına iş olanağı ve eğitim alma fırsatının temin edildiği, sıkıntılı ülkelerden gelen mültecilerin hoşnut karşılandığı ülkedir. Özellikle batı dışı toplumlardan, eğitim amacı ile Türkiye'ye gelenlerin sayısı son dönemlerde giderek artmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye'ye yükseköğrenim programlarına dâhil olmak için gelen yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'nin siyasi yapı ve pratiği ile ilgili tutumlarının neler olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. "Yabancı" statüsünde olan söz konusu sosyal kesimin "dışarıdan" bakış açısı ile Türkiye'yi nasıl değerlendirdikleri, Türkiye'nin uluslararası düzeyde nasıl algılandığı konusunda fikirler sağlaması açısından önem taşımaktadır. Böylesine bir ön kabulden hareket edilerek bu çalışmada, Atatürk Üniversitesi'nde eğitim gören 33 yabancı uyruklu öğrenci ile derinlemesine mülakat yapılmıştır. Kartopu tekniği kullanılarak görüşülen katılımcıların siyaset, demokrasi ve Türkiye'nin mevcut siyasi yapısı hakkındaki görüşleri araştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre mülakata tabi tutulan öğrencilerin çoğunluğunun siyaseti,

Abstract

Present day Turkey is a country where Eastern and Western cultures coexist, job opportunities flourish, access to education is provided, and where refugees from distressed countries are welcomed. Due to this positive environment, the number of people from non-western countries who come to Turkey with the aim of receiving training has increased gradually in recent years. This study examines the attitudes of those foreign students who came to Turkey to attend advanced education programs to understand their thoughts about the political structure and political practice of this country. This study is important in terms of providing insight into how those visitors with "Foreign" status evaluate Turkey from an outsider's perspective and how Turkey is perceived internationally. To accomplish this research, 33 foreign students at Ataturk University were interviewed in-depth using the snowball technique. This study investigated participants' views about politics, democracy and the current political structure of Turkey. According to the survey interviews, the majority of students define politics as significant. They associate

* Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Genel Sosyoloji ve Metodoloji Anabilim Dalı Sosyoloji Bölümü, patima@gmail.com

onun önemi üzerinden tanımladıkları ortaya çıkmıştır. Siyaseti, güç, iktidar ve devlet kavramlarıyla ilişkilendirmişler ve onun düzen kurma, ülkelerarası ilişkilerdeki önemine değinmişlerdir. Yabancı uyruklu öğrenciler için demokrasi, en iyi yönetim biçimidir. Onlar demokrasiyi özgürlük, eşitlik, halkın iradesinin yansıması, hak ve sorumluluk kavramlarıyla bağdaştırmışlardır. Türkiye'nin siyasal durumu ile ilgili olarak ise, katılımcıların Türkiye'yi, kendi ülkelerinin siyasal yapısıyla kıyaslayarak olumlu ve olumsuz taraflarını dile getirdikleri gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Uyruklu Öğrenciler, Siyaset, Demokrasi, Türkiye'deki Siyasi Yapı ve Siyasi Pratik

politics with power, authority, and state. They also highlight the importance of politics in the international relations. According to the foreign students interviewed, democracy is the best form of government. They associate democracy with the concepts of freedom, equality, and reflection of the peoples' wills, rights and responsibilities. Regarding Turkey's political situation, the survey participants expressed both positive and negative sides of the current political structure of Turkey by comparing Turkey with their mother countries.

Key Words: Foreign Students, Politics, Democracy, Political Structure and Political Practice in Turkey.

GİRİŞ

Bazı kavramlar vardır ki dünya gündeminin olduğu kadar felsefe sahnesinin de her dönem vazgeçilmezidir. İşte geçmişten günümüze ahlak da böyle bir kavram olmuştur. İnsanın olduğu her yerde ahlaka bir atıf vardır. Kimi zaman Stoacılar eliyle felsefenin merkezine geçirilmiş kimi zaman Nietzsche tarafından eleştiriye tabi tutulmuş, birilerinin ya da ideolojilerin sözcülüğünü yapmakla suçlanmıştır. Ama bir şekilde herkes ya ahlaka karşı ya da onun yanındadır. Badiou'nun da dediği gibi dünya bir ahlak çılgınlığına batmış haldedir (Badiou 2013: 11).

Bu denli insanın merkezinde ki kavram olan ahlak etik kavramıyla çok yakın olarak kullanılmaktadır. Bu iki kavram zaman zaman birbirlerinin yerine kullanılsa da aslında farklı kavramlardır. Bunlar arasındaki fark felsefeyle olan ilişkilerine göre belirlenir. Ahlaka kavram olarak baktığımız zaman ahlak Türkçe de Arapça huy, mizaç karakter anlamlarına gelen hulk sözcüğünden türemiştir. Anlam olarak ise "...tek kişinin veya bir insan topluluğunun belli bir tarihsel dönemde belli türden eğilim, düşünce, inanç, töre, alışkanlık, görenek ve bunlarda içerilmiş olan değer, buyruk, norm ve yasaklara göre düzenlenmiş ve haliyle gelenekleşmiş yaşama biçimi"dir (Özlem 2014: 19-20). Küresel siyasetin deneyimlendiği günümüz dünyasında, ulus devletlerin, bu siyaset ile organik bağlantısı olan küresel pazarda kendi varlıklarını ortaya koymak ve diğerleri

ile rekabet etmek amacı ile kullandıkları araçlardan birisidir eğitim. Küresel eğitim pratiği ile birlikte, insan, kültür ve para hareketi giderek hız kazanmış ve ülkeler arasında bu pazardan pay alabilmek amacı ile sıkı bir rekabet yaşanmaya başlanmıştır.

Her ne kadar, söylem açısından ele alındığında, bahsi geçen bu küresel eğitim pratiği, toplumlar ve kültürler arası tanışıklık ve hoşgörü sağlamak için bir araç olarak ifade edilse de, arka planda ev sahibi olan ya da olmaya aday ülkelerin kendi kültürlerini, siyasi anlayış ve pratiğini meşrulaştırmak için eğitim pratiğini sıklıkla kullandıkları önemli bir gerçektir.

Bu çalışmada, ev sahibi ülke olarak Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin, Türkiye'deki siyasi pratik ve yapıya yönelik tutumlarının neler olduğu ortaya konulmaya çalışılmaktadır. Türkiye, uluslararası eğitim pazarında son on yıllarda giderek artan bir öneme sahip bulunmaktadır. Bu durumun arkasındaki en önemli unsurlardan bir tanesinin, onun jeo-politik konumu olduğu söylenebilir. Bu konuyla ilişkili olarak son dönemlerdeki Türkiye'deki siyasal eğilimlerin özellikle batı dışındaki ülkelerden Türkiye'ye gelen öğrencilerin tercihlerini etkilediği de ileri sürülebilir. "Dışarıdan", Türkiye'nin nasıl algılandığı, küresel eğitim pratiğinin arka ve ön sahnelerindeki amaçlarının ne derecede gerçekleştiği konusunda yol göstermesi bakımından önemi oldukça büyüktür. Böylesine bir sayılıdan yola çıkılarak, çalışmada, Türkiye'de yüksek eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'ye yönelik tutumları, politik yapı ve pratik çerçevesinde ele alınmaktadır.

Atatürk Üniversitesi örneğinde yukarıda bahsedilen amaca ulaşmak için çalışmada dikkate alınan alt hedefleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

-Yabancı uyruklu öğrencilerin siyaset, demokrasi gibi kavramlar hakkındaki görüşlerini belirtmek,

-Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye ve Dünyadaki siyasetle ilgilenme düzeylerini bulmak,

-Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'nin siyasi yapısı ve siyasi pratiği hakkındaki görüşlerini, Türkiye'deki demokrasi, düşünce özgürlüğü, laiklik ve kadınların siyasete katılımı gibi konulara ilişkin düşüncelerini ortaya koymaktır.

Yöntem

Araştırmada kartopu örneklem tekniği ve veri toplama aracı olarak ise yapılandırılmamış görüşme formu kullanılmıştır. Bu çalışmada hazırlanan mülakat soruları için bir pilot uygulama yapılarak eksiklikleri gidermeye çalışılmıştır. Araştırma konusunu daha iyi kapsayacak sorularla sahaya çıkılarak yabancı öğrencilerle görüşülüp, veriler toplanmıştır. Araştırma verileri yorumlayıcı bir yaklaşımla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmada 12 kız ve 21 erkek öğrenciyle derinlemesine mülakat yapılmıştır. Bu çalışmada coğrafi bölge ve etnik farklılıklar doğrultusunda Suriye, Kazakistan,

Türkmenistan, Benin, Senegal, Tacikistan, Lübnan, Somali, Afganistan, Gürcistan, İran, Endonezya, Azerbaycan ve Çin'den gelen yabancı uyruklu öğrencilerle görüşülmüştür. Sosyal bilimlerde okuyanların sayısı 10 olup, onlar Uluslararası İlişkiler, Halkla İlişkiler, Sosyoloji, Coğrafya, Gazetecilik, İlahiyat, Yeni Türk Edebiyatı bölümlerinde okumaktadırlar. Sayısal bilimlerde okuyanların sayısı ise 23 olup, onlar Eczacılık, Dış Hekimliği, Tıp, Halk Sağlığı Hemşireliği, İnşaat Mühendisliği, Bitki Koruma, Genetik, Mühendislik, İşletme, Ebelik, Veteriner bölümlerinde eğitim görmektedirler. Katılımcıların 22'si lisans, 7'si yüksek lisans ve 4'ü doktora yapmaktadırlar. Katılımcıların yaşları ise 19-32 arasında bir dağılım göstermektedir.

Bulgular ve Tartışmalar

Çalışmanın bu bölümünde, alt amaçlar olarak belirlenen başlıklar çerçevesinde, katılımcıların görüşleri tartışılmaktadır:

Yabancı Öğrencilerin Siyaset ve Demokrasi Tanımlamaları

Siyaset Tanımlamaları

Gökçe (2013: 54), siyaset tanımlamalarındaki ortak noktaları siyaset ile devletin ya da devlet ile toplumun eşdeğer olması ve siyasetin iktidar, otorite, güç, itaat ve çatışmaları içerdiği anlayışının hâkim olması olarak ifade etmektedir. Bununla ilişkili olarak araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin bir kısmının siyaset kavramını tanımlarken devlet ve toplumu yönetmek, devleti düzenlemek gibi kavramlarla ilişkilendirdikleri görülmüştür. Katılımcılara göre, siyaset insanlar arası ilişkileri kurallara oturtmakta ve böylece düzeni kurma, düzeni sağlama, mevcut düzeni sürdürme gibi fonksiyonları üstlenmektedir. Siyaset aracılığıyla toplumsal düzen sağlanır. Buna ek olarak, katılımcılar arasında siyaseti, iktidar ve güç gibi kavramlarla bağdaştıran öğrenciler de görülmektedir. Onlar için siyaset, iktidarı ve gücü ele geçirme yoludur. Güç ve iktidar sahibi olmak için zora başvurulması gerektiği gerçeğine de değinmişlerdir. Çünkü siyaset, son aşamada meşru zora dayanarak toplumsal kurumlar arasındaki ilişkileri düzenleyen eylemler bütünüdür (Çam, 2005: 24).

Katılımcıların "Siyaset nedir?" sorusuna verdiği yanıtları:

"Siyaset, devleti yönetmek demektir"(İranlı).

"Siyaset, ülkeyi yönetim yoludur"(Somalili).

"Siyaset devlet işlerinin bir parçasıdır" (Çinli/Uygur).

"Siyaset, devlet işlerini düzenleme ve yürütmektir"(Tacikistanlı).

"Devlet tarafından toplumun yönetim ve kontrolüdür"(İranlı).

"Siyaset, insanların hayatlarını düzenleyen genel kuralları yapmak, bu kuralları gerçekleştirmek, korumak ve değiştirmek demektir"(Endonezyalı).

"Siyaset insanların hayatlarını düzenliyor ve insanları kurallarıyla yönetiyor"(Endonezyalı).

"Siyaset, iktidar sahiplerinin iktidara sahip olma ve yönetme yöntemidir"(Afganistanlı)

"Siyaset iktidarı ele geçirme yoludur" (İranlı/Çinli).

"Siyaset, güç demektir"(Afganistanlı).

"Siyaset insanlara zorla bir şeyler yaptırmaktır" (Tacikistanlı).

"Siyasal kavramı devlet kavramından önce gelir" düşüncesini kanıtlamaya çalışan Schmitt (2006: 39), bir toplumda devlet, hukuk, ekonomi ve teknik hepsinden siyasetin üstün olduğunu düşünmektedir. Başka bir ifadeyle, bir toplumun ilerlemesine yol gösteren ya da engel olan, bir toplumun dönüşümüne katkıda bulunan veya krize sürükleyen siyasetin kendisi olduğunu göstermeye çalışmıştır (Schmitt, 2006; akt. Gökçe, 2013: 61). Bununla ilişkili olarak bazı katılımcıların, siyaseti ülkeyi ve o ülkenin halkını refaha erdiren, devletin ve halkın çıkarı için olmasa olmazı olarak nitelendirdikleri görülmektedir. Yine bazı yanıtlayıcılara göre, siyaset hem bolluğa götürebilen hem felakete sürükleyebilen araçtır; onun hangi işlevi görmesi yönetenlere bağlıdır.

"Siyaset, devletin millete her alanda ve her açıdan refah sağlamasıdır" (Afganistanlı).

"Siyaset olmazsa ülkenin çıkarları olmaz" (Azerbaycanlı).

"Siyaset, ülkenin var olma ve geçim çabasıdır" (Gürcistanlı).

"Tüm siyasi yapıların tek amacı millet için çalışmaktır"(Gürcistanlı).

"Siyaset, araç demektir. İyi kullanılsa faydası olur, yanlış kullanılsa felaket olur. Her yerde ve herhangi bir türlü mutlaka siyaset yapılması gerekiyor" (Endonezyalı).

Bazı katılımcılar, siyasetin insanlar arasındaki ilişkiler hatta uluslararası etkileşimdeki rolüne değinmişlerdir. Aron'un gösterdiği gibi, Yunan filozoflarının "İnsani hayat politik hayattır" düşünceleri kabul görülmesi de, seçimler, siyasi pratikler, herhangi bir müesseseden daha fazla insanlar arası ilişkilere şekil vermede çok etkilidirler (Aron, 2011: 24).

"Siyaset insanın doğduğunda başlayan bir şeydir. Bence siyazetsiz bir hayat olmaz. İnsanlar siyaset hakkında başka düşünüyorlar. Halbuki bu hayatta herkes bir siyasetçi" (Afganistanlı).

"Siyaset, kendi ülkenden başka ülkeleri tanımak demektir. Böylelikle siyaset sayesinde de başka ülkelere gidebilme ve oraları gezebilme hakkını elde edebiliriz"(Afganistanlı).

Siyasetin geniş kapsamlı bir kavram olduğu bir gerçektir. Böyle bir genişlik siyaseti tanımlamada müphemlik kazandırmıştır. Katılımcıların bazılarının ‘siyaseti tanımlamada güçlük çektikleri ve muğlak yanıtlarda buldukları görülmektedir. Bu durumun, öncelikle onların siyasetle ilgili olma düzeyleriyle alakalı olduğu düşünülmektedir.

“Siyaset kendine göre çok büyük bir alan kapsar” (İranlı/ Endonezyalı).

“Bana göre, siyasetin net bir tanımı yoktur” (Tacikistanlı).

“Siyaset, yöntem gibi bir felsefedir”(Türkmenistanlı).

Platon’a göre, siyaset ile ahlak arasında yakın ilişki vardır. Ahlak, küçük kişisel politika iken, siyaset bir büyük toplumsal ahlaktır. Bu yüzden politik rejim, ahlak ve doğru bilgiye dayanması gerekmektedir (akt. Arslan, 1999: 81). Bazı siyasetçilerin bireysel çıkar amaçlı, doğruluk ve ahlaktan uzaklaşmış eylemleri kişiler arasında, siyasetçiler hatta siyasete olan güvenlerini kaybetmesine neden olduğu görülmektedir.

“Siyaset, bir bardağın boş tarafından bakılmasıdır” (İranlı).

“Siyaset yalan demektir” (Suriyeli).

“Siyaset, tilki olmak demektir”(İranlı).

“Siyaset, bir oyundur”(Çinli/Uygur).

“Siyaset, seçimleri kazanmak için vaat etmektir”(Senegalı).

Bazı yabancı uyruklu öğrencilerin “siyasetle ilgilenmiyorum, siyaset *yapmıyorum, siyasi şeylere karışmıyorum ya da fikrim yok/bilmiyorum*” gibi cümlelerle yanıtladıkları görülmüştür. Bu da onların yabancı bir ülkede yabancı olma kaygılarını yaşadıklarını göstermektedir.

“Siyaset, karışmak istemediğim alandır”(Çinli/Uygur).

“Yabancı bir ülkedeyim, siyasetine karışmam. Siyasetle ilgilenmiyorum” (Endonezyalı).

Katılımcıların böyle bir korkuyu yaşamasının nedenlerinden biri olarak, güvensizlik ve belirsizliklerle dolu ve *Korku Kültürü* (Furedi, 2002) nün egemen olduğu bir zaman dilimi içinde olunması verilebilir. İnsanlar var oluşundan itibaren belirsizlik içindedirler. Fakat bugünkü belirsizlik şiddetli biçimdedir; “ *En korkunç felaketler kurbanlarını artık tuhaf bir mantıkla ya da hiçbir mantık olmadan seçerek, darbelerini keyfi biçimde rastgele vurmaktadır*” (Bauman, 2011: 36). Kiminin felaketin kurbanları olacağı, kiminin de kurtulacağı kestirilememektedir. Bu belirsizlik ve güvensizlikler, insanların bireyselleşmesine böylece *Bireyselleşmiş Toplum* (Bauman, 2011)’un ortaya

çıkmasında etkili olmaktadır. İnsanlar korku, endişe ve azaplarını tek başına çekmektedir (Bauman, 2011: 36). İnsanlar bir araya gelip, mevcut sorunlar üzerinde akılcı taktik üretme ve önermelerde bulunmak istememektedir. Özellikle yabancı uyruklu öğrencilerin farklı bir sosyal çevrede bulunması, belirsizlik üstüne belirsizlik katmaktadır.

Demokrasi Tanımlamaları

Demokrasi, çeşitli kuramcılar tarafından tartışılan ve farklı şekillerde tanımlanan kavramdır. Rousseau, demokrasi kavramını radikal halk egemenliği temeline oturtarak, bölünemez ve devredilemez egemenliğin halka ait olduğunu ileri sürmektedir. Doğrudan halk egemenliği, tam vatandaşın kırılmamış üstünlüğüdür demektir (akt. Schmidt, 2002: 64). Elit-kitle ilişkilerini tartışan, seçkin demokrasi kuramının temsilcisi Max Weber'e göre, *"Demokrasi, emretme otoritesi ve itaat ödevi gereği sekilerlermiş meşru bir egemenlik formudur"* (akt. Schmidt, 2002: 16).

Demokrasi, siyasal sistemler içinde en çok hayranlık uyandıran, ama korunması ve yaşatılması en zor olan ve en çok rızaya, en az zorlamaya dayanan bir yönetim şeklidir (Turhan, 2010: 149). Demokrasi, olgu ile ideale ilişkin ikili bir anlam taşır; İdeal olguyu öncelikle yani, olgu ideale göre şekillendiği sürece ideal demokrasiye yaklaşacaktır (İspir, 2011: 1). Araştırma verilerine bakıldığında yabancı uyruklu öğrencilerin demokrasi hakkındaki görüşleri, özgürlük, özellikle düşünce özgürlüğü, eşitlik, adalet, halk egemenliği gibi demokrasinin olmazsa olmaz ilkeleri etrafında şekillendiği görülmektedir. Buna ek olarak, ABD'nin eski başkanı Abraham Lincoln tarafından dile getirilen, *"Demokrasi, halkın halk tarafından halk için yönetimidir"* (akt. Schmidt, 2002: 16) ifadesine de yabancı uyruklu öğrenciler değinmişlerdir. Bu da öğrencilerin halkın kırılsız, doğrudan egemenliğini ne kadar önemsediklerinin göstergesidir. Bunların yanı sıra öğrencilerin bazıları hak ve sorumluluk kavramlarıyla demokrasi kavramını ilişkilendirmişlerdir.

Görüşme yaptığımız yabancı öğrenciler "Demokrasi nedir? " sorusunu şöyle cevaplamışlardır:

"Serbestlik, özgürlük demektir" (Endonezyalı).

"İfade özgürlüğü demektir" (Lübnanlı).

"Herkesin istediği gibi yaşaması, insanların birbirine karışmaması ve herkesin görüşlerine saygı duyması" (İranlı).

"Özgür olmak ve istediğini rahatça söylemek, yamak ve istediğini istediği şekilde yaşamak"(Afganistanlı).

"Toplumdaki herkese kanunların eşit şekilde uygulandığı ve paylaşıldığı sistem" (Gürcistanlı). "Yönetim ortamının adaletli olması" (Türkmenistanlı).

“Vatandaşların rol aldığı hükümet şeklidir” (Tacikistanlı)

“Halk için halk tarafından ülkenin yönetilmesi” (Beninli).

“İktidara halkın gelmesi demektir” (Somalili).

“Halktan halka” (Endonezyalı).

“En fazla insan haklarını vermek ve insan haklarına saygı” (Çinli/Uygur).

“Her insanın eşit haklardan faydalanması” (Türkmenistanlı).

“Herkesin kendi sorumluluğunun bilincinde olması” (Suriyeli).

Yabancı uyruklu öğrenciler için demokrasi kavramı her ne kadar özgürlükle örtüşse de bu özgürlük anlayışı sınırları kurullarla çizilmiş olan ve başkalarının da en az kendisi kadar özgür olduğunun kabul edildiği bir ilkeye dayanmaktadır. Kısacası birinin özgürlüğünün bittiği nokta diğerinin özgürlüğünün başladığı yerdir. John Stuart Mill, “Hürriyet” adlı yapıtında benzer şekilde, uygar bir topluluğun, herhangi bir üyesinin hareketinin herhangi bir kısmının başkalarının menfaatlerine zararı dokununca, onu cezalandırma yetkisinin olduğunu savunmaktadır (Mill, 1997: 145).

“Demokraside insanlar yumruk atmada özgürdür ama birinin burnunun başladığı noktaya kadar. Başkalarının özgürlüğüne saygı göstermektir” (Afganistanlı).

“Demokrasi demek huzurlu, serbest ama kuralara göre yaşamaktır” (Çinli/Uygur).

Yabancı Uyruklu öğrencilerin Türkiye ve Dünyadaki Siyasetle İlgilenme Düzeyleri:

Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’deki ve Dünya’daki siyasi yapı ve pratiklerle ilgilenme düzeylerinin özetlendiği Tablo1’e göre, 33 yabancı uyruklu öğrencilerin içinde Türk siyasetiyle ilgilenenlerin sayısı 15 olup, oldukça fazla ilgilenenler sadece üçtür. Hiç ilgilenmeyenlerin sayısının 17 olduğu görülmüştür. Gerek ülkesi ile ilgili siyaset gerekse dünya siyaseti olsun ilgilenenlerin sayısı toplam 24, hiç siyasetle ilgilenmeyenlerin ise dokuzdur. Toplumsal cinsiyet açısından ele alındığında ise, araştırmaya katılan erkeklerin kadımlara kıyasla daha çok siyasete ilgi duydukları gözlemlenmiştir. Böylesine bir durum, erkek katılımcıların sayısının fazla olması ile açıklanabileceği gibi, siyasetin “erkek işi” olarak algılanması ile de açıklanabilir.

Tablo 1:Yabancı Uyruklu öğrencilerin Türkiye ve Dünyadaki Siyasetle İlgilenme Düzeyleri:

Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkiye'deki Siyasetle İlgilenme Düzeyleri				
Eğitim Aldığı Alan	Cinsiyet	Oldukça Fazla İlgilenir	İlgilenmez	Aşırı Derecede Olmasa da İlgilenir
Sosyal Bilimler	Kadın	-	1	3
	Erkek	1	4	1
Sayısal Bilimler	Kadın	-	6	2
	Erkek	2	6	7
Toplam:		3	17	12
Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Dünyadaki Siyaseti Takip Etme Düzeyleri				
Eğitim Aldığı Alan	Cinsiyet	Takip Eder	Takip Etmez	Sadece Ülkesiyle İlgili Olanları Takip Eder
Sosyal Bilimler	Kadın	3	-	1
	Erkek	4	-	2
Sayısal Bilimler	Kadın	3	5	-
	Erkek	7	4	4
Toplam:		17	9	7

Araştırmaya göre, yabancı uyruklu öğrencilerin bir kısmının Türk siyasi yapısıyla ilgilenmemesinin temelinde bu ülkede 'yabancı öğrenci' olarak eğitim almaları ve bunun eğitimleri önünde bir engele dönüşmesinden korkmaları olmaktadır.

"Siyaset ile ilgileniyor musunuz? niçin?; Türkiye'nin siyasal durumu ile ilgileniyor musunuz? niçin?; Kendi ülkenize ilişkin siyaset ile ilgileniyor musunuz? niçin?" sorularına verdiği bazı yanıtları şöyledir:

"Ben Türkiye'ye bir öğrenci olarak geldim. Siyasetle uğraşmak istemiyorum" (Afganistanlı).

"Türkiye'ye eğitim almak için geldim. Bu nedenle siyasetine karışmam" (Tacikistanlı).

"Siyasetle ilgilenmiyorum. Çünkü eğitimime odaklanmam benim için daha iyi. Türkiye'deki meselelerle bu nedenle ilgilenmem" (Endonezyalı).

Bunun bir dışı vurumu olarak da;

"Türkiye'nin siyasi meselelerinden bana ne" (Suriyeli).

“Türkiye’deki siyasi meselelerle ilgilenmiyorum. Çünkü bir öğrenci için en önemli olan şey dersi bitirip, bir meslek bulmaktır”(İranlı).

“Türkiye’deki siyasetle ilgilenmiyorum. Çünkü siyasetle ilgili Türkiye’de yorum yaparsam dayak yiyebilirim” (Afganistanlı).

“Türkiye’nin siyasal yapısı hakkında fikrim yok”(İranlı).

Günümüzde, insanlar arasında kendi kendini düzenleme ve düzelterbilme yeteneğine olan güveni kaybolmaktadır (Bauman, 2011: 108). George Bush’un dile getirdiği gibi düzen kurma ve onu koruma için gereken araçlar kaybolmuştur (akt. Bauman, 2011: 107). Sürekli dönüşümde olan post modern belirsizlik içinde yaşamak cesaret kırıcı deneyimdir. *“Bugünkü makul sebeplerinin yarımın pahalı hataları olarak görülebileceği düşüncesiyle titremekte”* (Bauman, 2011: 112) olan bireyselleşmiş insan siyaset konusunda fikir yürütmekten korkmakta ve kaçınmaktadırlar. Özellikle de gerçekliği eleştirmek hoş karşılanmayan Doğu ülkelerinden gelen öğrencilerin “olan”dan duyduğu memnuniyetsizliklerini beyan etmeden çekindikleri görülmektedir. Araştırma verilerine göre, siyasetle ilgilenmeyen yabancı uyruklu öğrenciler siyasi gelişimleri hiç takip etmemesine gerekçe olarak pragmatist açıdan kendilerine bir fayda sağlamaması ve zaman kaybı olduğunu savunmuşlardır. Bunun yanı sıra siyasetin gerçekliği maskeleyiği ve bu yüzden siyaset hakkındaki bilgilerin güvenli ve sağlıklı olmadığını ileri sürmüşlerdir.

“Dünyadaki siyasi gelişmeleri takip edecek kadar vaktim yok” (İranlı).

“Siyasetle ilgilenmek veya dünyadaki siyasi gelişmeleri takip etmek vakit kaybı”

(Türkmenistanlı).

“Türkiye’deki siyaseti bilmenin benim geleceğime hiç etkisi yok. Bunu bilmek bana bir avantaj sağlamıyor” (İranlı).

“Dünyadaki siyasetle ilgilenmeme nedenim gerçeklerin bazen başka şekilde maskelenerek gösterilmesidir” (Çinli/Uygur).

Türkiye’nin siyasi yapısıyla ilgilendiğini söyleyenlerin ifadelerine bakıldığında, onların yabancı bir ülkenin kendi ülkesininkinden farklı olan siyasal yapısını anlamakta zorluk çektikleri görülmüştür. Her ne kadar siyaset kavramı evrensel olsa da onun işleyiş biçimi farklı toplumlarda farklıdır.

“İlgilenmiyor değilim ama hem Türkiye siyasetinden anlamıyorum hem de dışarıdan bakarak da ön yargılı olmak istemiyorum” (Çinli/Uygur).

Siyasetle ilgilenen öğrenciler, ilgilenme gerekçesi olarak yaşam çevresindeki siyasal durumlarla ilgili fikir ya da bilgi edinmek istediklerini söylemişlerdir. Başka bir ifadeyle kaldıkları ülkenin durumlarına tamamen yabancı kalmamak için ilgi duydukları

görülmektedir. Bunların yanı sıra, siyasetle ilgili bilgi edinerek, kendi ülkesinin ya da dünyanın geleceği üzerinde öngörülü olmak hem kendi ülkesinin sorunlarını anlayabilmek amaçlandığı gözlemlenmiştir.

“Sadece bazen Türkiye'deki siyasi sorunlarla ilgileniyorum. Ülkenin durumunu anlamak için” (İranlı).

“Siyasetle ilgilenmeyi seviyorum. Eski insanlar nasıl yönetmiş, şimdiki nasıl yönetiyor. Çünkü yönetenler geleceğimizi tayin ediyorlar” (Afganistanlı).

“Dünyadaki siyasi gelişmeler takip edilerek ülkenin ekonomi, kültür, eğitim..vb yapısı değiştirilebilir” (Endonezyalı).

“Dünyadaki siyasi gelişmeleri bilmek ülkeleri birbiriyle kıyaslamamızı sağlar” (Gürcistanlı).

“Dünyadaki gelişmelerin batı noktasında geleceğimizi ve insanlığı ilgilendirdiğini düşünüyorum” (Çinli/Uygur).

“Daha başımıza ne gelecek diye siyaseti takip ediyorum. Olacaklar hakkında ön görüşlü olmak için” (Suriyeli).

“Ülkeme yararlı biri olmak için de dünya siyasetini takip ediyorum” (Afganistanlı).

Katılımcıların bazıları için, dünya siyasetini bilmek dünya üzerindeki diğer uluslarla iletişim kurma yolu olması dışında dünyanın bir bütün olduğu, herhangi bir ulusta çıkacak bir sorun dünyadaki diğer uluslarda da etki yaratacağına ilişkin görüşü savunmaktadırlar. Onların bu ifadeleri 'Karmaşık Karşılıklı Bağımlılık Teorisi'nde kendisine yer bulmaktadır. *“Karmaşık Karşılıklı Bağımlılık, modern dünyadaki halk ve hükümetlerin başka yerlerdeki olaylardan ve özellikle diğer ülkelerdeki emsallerinin hareketlerinden etkilenme derecesini ifade eder”* (Heywood, 2013: 96). Örneğin, Eğer Karmaşık Karşılıklı Bağımlılık içindeki A, B ve C üç devletin herhangi birinde olan değişiklik diğerlerini etkiler hem aynı anda kendisinde de büyük değişimler olur (Heywood, 2013: 111). Bu kavram sadece ekonomi ile sınırlanmaz, küreselleşmenin gelişimiyle birlikte, kalkınma, insan hak ve özgürlükleri, iklim değişikliği... vs. konuları da kapsar (Heywood, 2013: 96).

“Dünyada ülkeden ülkeye iletişim kurmak için siyaset şart” (Endonezyalı).

“Bütün dünya bir vücut gibidir. Eğer bir ülkede bir şey çıkarsa komşu ülkeleri etkileyebilir. Bu yüzden de dünyadaki gelişmeleri takip etmek gerekir” (Tacikistanlı).

Yabancı Uyruklu öğrencilerin Türkiye'deki Siyasi Yapı ve Siyasi Pratiği Hakkındaki Görüşleri:

Yabancı uyruklu öğrenciler Türkiye'de siyasal davranışlarda bulunma haklarına sahip olmasalar da, Türkiye'de yaşamalarından dolayı Türkiye'nin siyasi yapısı ve pratiği konusunda belirli siyasal tutumlar sergilemektedirler. Araştırmaya katılan katılımcıların siyasal bilgi ve siyasal tutumların oluşumunda, Türkiye'de kurduğu ilişki bağlarından daha çok etkilendikleri görülmüştür. Bu da, Amerika Kolombiya Çalışmaları (1940) verilerini hatırlatmaktadır. Kolombiya çalışmaları, ilk olarak 1940 başkanlık kampanyası üzerindeki çalışmasıyla başlamıştır. Bu çalışmanın konusu, toplumsal ağlar üzerinden etkileşimin nasıl gerçekleştiğidir. Çalışmanın en önemli bulgusu, kişilerin siyasi tutumlarında en ağır basan etkinin aile, iş arkadaşları, komşular ve diğer tanıdıklarla kurulan rutin kişisel ilişkiler olduğudur (akt. Janoski ve ark. , 2010: 241-242). Bu durum yabancı uyruklu öğrenciler için de geçerli olmaktadır. Gündelik yaşamda siyasi konular üzerinde çok az konuşulsa da, zaman geçtikçe, öğrenciler etrafındakilerin ne düşündüğüyle ilgili geniş bilgi sahibi olmuşlardır. Katılımcıların Türkiye'deki siyasi yapı ve pratiği ile ilgili olarak görüşleri genel olarak siyasi iktidarı elinde tutan AK Parti üzerine yoğunlaşmaktadır ve bu görüşleri olumlu ve olumsuz olmak üzere iki başlık altında toplamak mümkündür. Olumlu bakanlar özellikle kendi ülkelerindeki siyasi pratik ile bir kıyaslama yaparak bu sonuca ulaşmaktadırlar. Buna ek olarak bazı katılımcılar ise, hem geçmiş ile kıyaslandığında hem de kendi ülkeleri ile kıyaslandığında Türkiye'deki siyasi pratiğinin daha özgürlükçü olduğunu düşünmektedirler ve bu özgürlüğün arka planında din özgürlüğü yer almaktadır. "Türkiye'nin mevcut siyasal yapı ve pratiğini nasıl değerlendiriyorsunuz?" sorusuna verildiği olumlu görüşleri:

"Türkiye'deki siyaset benim ülkeme göre daha iyi ve daha güçlü olduğunu düşünüyorum" (Afganistanlı).

"Türkiye'nin siyaseti güzel, muhteşem şimdi. Önceden kız öğrencilerin kapanması ile ilgili sorunlar vardı ama şimdi yok. Benim ülkemde kapanmak yasak ama ben burada şimdi başımı kapatarak okuyabiliyorum" (Çinli/Uygur).

"Türkiye'de siyaset bence iyi. İyi bir siyaset yöntemi kullanılıyor" (Afganistanlı).

Genel olarak, olumlu değerlendirmelerde bulunan katılımcılara göre halihazırda uygulanan ve AK Parti'nin başrol oynadığı siyasi pratik, Türkiye'ye istikrar ve ilerleme kazandırmış ve bu nedenle de varlığını devam ettirecektir.

"Türkiye'deki mevcut hükümet değişmez. Çünkü Türkiye bu yöneticiler geldiğinden beri daha iyiye gidiyor" (Afganistanlı).

"Türkiye'nin yöneticisi çok iyi bir siyasetçidir ve dindar bir insan. Türklerin düşünceleri çok ilginç. Onlar yöneticilerinden hoşnut olmasa bile, şu an Türkiye çok güçlü" (Endonezyalı).

Türkiye'deki siyasi yapı ve pratiği olumlu değerlendiren katılımcıların yansırı olumsuz bakış açısına sahip olanlar ise yine bu uygulamayı AK Parti üzerinden değerlendirmektedirler. Genel olarak, "tek adam" söylemine ve uygulamasına eleştirel bir bakış bulunmaktadır. Buna ek olarak bazı katılımcılar ise AK Parti iktidarının sürekliliğinin arka planında halkın eğitim seviyesinin düşüklüğünü önemli bir etken olarak değerlendirmektedirler:

"Şimdi bir seçim olsa mevcut hükümet devam eder. Çünkü Cumhurbaşkanı kendisi gibi düşüneni iktidara getirdi" (Afganistanlı).

"Halkında eğitim düzeyi düşük. Bu nedenle de mevcut siyasi yapının değişeceğini düşünmüyorum" (Lübnanlı).

"Türkiye'de siyaset tek kişi üzerinden yürüyor" (Suriyeli).

Türkiye'deki siyasi yapı ve pratik ile ilgili olarak olumsuz değerlendirmelerde bulunan katılımcıların bazıları ise, istikrarlı bir siyasi hayatın olmamasını eleştirmektedirler. Buna ek olarak, çok seslilik için bir potansiyelin var olduğunu söyleyen katılımcılar, bu kaynağın yeterince değerlendirilemediğini ve bunun da Türkiye'deki siyasi yapı ve pratik için bir sınırlılık olduğunu ifade etmektedirler:

"Türkiye'deki siyaset hava durumuna benziyor. Her zaman farklı görüşler, farklı bakışlar" (Tacikistanlı).

"Çünkü parti sayısı çok olduğu için çeşitli konular tartışılabilir" (Afganistanlı).

"Türkiye'de siyasi partiler arasında çatışmalar var"(Endonezyalı).

"Türkiye'de çok parti olsa da, partiler çok zayıf" (Senegalli), "Türkiye'de siyasi yapı iyi ama uygulama sıfır. Siyasi anlayış iyi bir dereceye ulaşmadığı için, siyasi çatışmaya dönüşüyor"(Afganistanlı).

Yabancı uyruklu öğrenciler tarafından ifade edilen Türkiye'deki siyasi çatışmalar, politik toplumun gerektirdiği mühim bir öge olmanın yanı sıra uyum içinde olan eylem programlarının da olması gerekmektedir. Bauman'ın da belirttiği gibi, insanların iktisadi kaygılar dışındaki her şeyi ihmal etmesi toplumların kutuplaşmasına katkıda bulunmaktadır (Bauman, 2011: 108).

Türkiye'de Demokrasi ve Düşünce Özgürlüğü

Aron (2011: 292-294), hürriyetin, politika felsefesinde üç anlamı içerdiğini ifade etmektedir: Biri, Montesquieu'un ifadesiyle, vatandaşlar yasalara uyarak kendilerini güven ve garantiye almak; ikincisi ise, düşünce özgürlüğü, diğeri ise Jean-Jacques Rousseau'un anlayışıyla, siyasi katılım özgürlüğüdür Aron, emniyet, düşünce ve iktidara katılma hürriyetlerinin yeterli olmadığı kanısındadır. Ona göre, gerek tek parti rejimleri, gerek anayasaya bağlı-çoğulcu rejimler de gerçek anlamıyla vatandaşlarına

hürriyet sağlamamaktadırlar. Bu rejimler, özellikle aydınları ilgilendiren hürriyeti sağlamakta ama geniş halk kitlelerinin doğru bir yer, eşit bir ücret ve sosyal bir ilerleme fırsatına sahip olma gibi hürriyet duygusunu verememektedir. Düşünce özgürlüğü konusunda Türkiye'deki durumu değerlendiren katılımcıların, genel olarak olumsuz bir izlenime sahip oldukları gözlenmektedir. Bunun yanı sıra tek bir katılımcı Türkiye'deki kişilerin kendi fikirlerini, özellikle siyasi fikirlerini, ifade etmede geçmiş ile kıyaslandığında daha iyi bir durumda olduğunu ifade etmektedir.

"Türkiye'de önceden insanlar siyasi fikrini söylerken daha özgürdü, şimdi pek fazla değil" (İranlı).

"Türkiye'de insanlar siyasi fikrini söylemekte yeterince özgür değiller. Çünkü Türk arkadaşlarım siyasi fikrini açıkça söylemekten çekiniyorlar ve hatta korkuyorlar. Önce siyasi fikirlerini ifade ediyorlar ve sonrada kimseye deme diyorlar" (Kazakistanlı).

"Herkes fikrini bize daha rahat söylüyor. Biz haberlerimizde her şey söyleyebiliyoruz. Burada da herkes fikrini söylüyor, sonra da söylediği fikri gizli kalsın istiyorlar" (Afganistanlı).

"Hak ve özgürlüklerin tanımlanmasına ilişkin sıkıntılar var"(Gürcistanlı).

Yabancı uyruklu öğrencilere göre, Türkiye Orta Asya ülkelerinden her ne kadar daha fazla demokratik bir yapıya sahip olsa da Türkiye'nin demokrasisi tam gelişmiş bir demokrasi olmamakla birlikte yine de demokratikleşme yolundadır. Katılımcıların "Sizce Türkiye demokratik bir ülke midir? Niçin? ; Türk vatandaşların hak ve özgürlüklere sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Niçin?" sorularına verdiği yanıtları ise şunlardır:

"Kendi ülkemizle Türkiye'deki siyasi yapıyı kıyasladığımda en önemli farklılık demokrasi ve özgürlüktür" (Çinli/Uygur)

"Burada insanlar siyasi fikrini söylemede oldukça açıklar. Youtube bakınca ve kızlarla konuşunca öyle olduğunu anlıyorum" (Afganistanlı).

"Türkiye'de demokrasi ve özgürlüğün Orta Asya ülkelerinden daha iyi şekilde kendini gösterdiğini düşünüyorum"(Çinli/Uygur).

"Türkiye'deki demokrasi tam gelişmiş bir demokrasi değildir, ama yine de demokratikleşme yolundadır" (Tacikistanlı).

"Türkiye'de şimdilik bulunduğum için bazı konularda tabi ki fikir sahibi olmam gerekiyor. İnsanlardan aldığım izlenime göre demokratik düzen sağlanmadığı gibi, yeterince de özgür değiller. Siyasi fikrini söylediğinden dolayı ceza alan insanların olması buna açık bir örnektir. Bana göre genelde iyi bir siyaset anlayışı hakim olsa da yine de demokrasi ve halk özgürlüklerinin kısıtlandığını düşünüyorum" (Gürcistanlı).

"Türkiye demokratik bir ülke olduğunu düşünmüyorum. Halk kendi taleplerini hep yürüyüşlerle, ayaklanmalarla ulaşıyor" (Kazakistanlı).

Yukarıda yer alan bu değerlendirmeler, Türkiye demokrasisi arkasında tarihi olarak Batı demokrasilerinin arkasında bulunan ahlak ve siyaset felsefesine, hukuk felsefesine, tarih, toplum ve din felsefelerine ilişkin tartışmalar bulunmamaktadır diyen Arslan'ın argümanları ile benzerlik göstermektedir (Arslan, 1999: 207).

Türkiye'de Laiklik

Yabancı uyruklu öğrencilere göre, Türkiye siyasetinde laiklik ilkesi oldukça iyi uygulanmaktadır. Fakat bununla ilgili halk arasında, özellikle de kadınlar arasında önemli ikilemler yaşanmaktadır. Geleneksel yapı içerisinde kadın bu yapıdan uzaklaştığında farklı davranışlar sergilemektedir. Bunun nedeni ise ulus içerisinde yaşanan açık-kapalı sorundur. Bu da kişilerin istediği gibi olması önünde engeldir. Mülakata tabi tutulmuş öğrencilerin "Sizce Türkiye'de laiklik ilkesi nasıl işlemektedir? Niçin?" sorusuna verdikleri cevapları şunlardır:

"Türkiye'de bana göre laiklik ilkesi çok iyi işlemektedir" (Çinli/Uygur).

"Türkiye'de kızlar köyden gelince açık geliyor. Evine gidince kapanıyor. Bizde ikilem yok. Burada demokrasi olsa da biz daha demokratikiz. Bizde de açık ve kapalı var. Fakat bu sorun değil" (Afganistanlı).

"Bizim ülkemizde açık-kapalı sorunu yok. Herkes fikrini rahat söylüyor ve inancını rahat yaşıyor" (Endonezyalı).

Şişman (1996: 58-59), Türkiye Cumhuriyeti'nin ilanından beri, başörtülü olmak, statü düşürücü ya da tesettür olmak anlamına geldiğini belirtmektedir. Türkiye'deki kadın hakları meselesi, laikliğin meşrulaştırma ve yaygınlaştırma aracı olarak kullanılmaktadır. Kadın eşitliği ve özgürlüğü elde etmek için laiklik için savaş vermek gereğine inanan kesim, başörtülü üniversite kızlarına laikliğin zedeleneceği endişesiyle tepki göstermektedirler. Bunun yanı sıra Ak Parti'nin iktidarı ile birlikte, başörtülü kızlar üniversitede rahat eğitim alabilme hakkını elde edebilmişlerse de açık-kapalı sorununun hala devam ettiği görülmektedir.

Araştırmada dikkat çeken diğer bir unsur, yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye'nin siyasal kültürünün bir parçası haline gelen seçim araçları ve seçim sürecinin oldukça demokratik bir şekilde yürütülmesi üzerinde konuşmalarıdır.

"Türkiye'de seçim otobüsleri var ve buna şaşırdım" (Beninli).

"Türkiye'de seçimler çok demokratik işliyor. Hiç hile yok. Bizim ülkemizde 25 yıldır hep aynı kişi yönetiyor" (Somalili).

"Burada herkes oy vermek zorunda. Burada kadınlarda oy veriyor" (Afganistanlı).

Araştırma verilerine baktığımızda yabancı uyruklu öğrencilerin genelinin Türkiye'nin cumhurbaşkanı ve başbakanını tanıdıkları anlaşılmıştır. Sadece birkaç öğrencinin başbakanla cumhurbaşkanı birbirine karıştırdığı saptanmıştır. Bunun dışında da sadece bir öğrenci Abdullah Gül'ü başbakan sanmıştır. Bunun dışında yabancı uyruklu öğrencilere göre halk en çok hükümete güvenmektedir. Daha sonra sırasıyla emniyet, ordu ve üniversite en güvenilir olanlar listesinde yer almaktadır. Basına güven ise yok denecek kadar azdır.

Türkiye'de Siyasi Kadın

Araştırma verilerine bakıldığında, "Türkiye'deki kadınların siyasi katılımını nasıl değerlendiriyorsunuz?" sorusuna ilişkin yabancı uyruklu öğrencilerin görüşleri daha çok kendi ülkelerindeki kadınların siyasi katılımı ile kıyaslamaya dayanmaktadır. Bu açıdan kendi ülkesinde kadının siyasi alana katılımı yoksa Türkiye bu konuda iyi ve ideal olarak görünürken, kadının siyasi katılımının fazla olduğu ülkelerde tersi durum söz konusudur.

"Türkiye'de kadınlar yeterince siyasete katılabiliyor. Kadınlar bu konuda erkeklerle eşit hakka sahip" (Suriyeli).

"Benim ülkeme göre Türkiye'deki kadınların her yönde daha önde olduğunu düşünüyorum. Bizimkiler bazı inançlardan dolayı kadınları daha güçsüz düşünüyor (Afganistanlı).

"Bence Türkiye'deki kadınların siyasi katılımı çok iyi ve bu yönüyle başka ülkelere örnek olabilir" (İranlı).

"Bizim ülkemize göre Türkiye'de kadınların siyasi katılımı oldukça fazla" (Afganistanlı).

"Türkiye'de siyasi özgürlük hakkı az ve kadınların siyasi katılımı yeterli değil" (Endonezyalı).

"Endonezya'da kadınlar buradan daha çok siyasete karışıyor" (Endonezyalı).

Araştırma katılımcılarına göre, Türkiye'de kadınların siyasete katılımının az olmasının temelinde özgürlük alanındaki kısıtlamalardır. Bunun dışında doğu ülkelerinde erkeklerin daha ön planda olması ve bu durumun da siyasi alanda yansıtılmasıdır.

"Burada özgürlükler Endonezya'ya göre, sınırlı ve kadınların siyasi katılımı az" (Endonezyalı).

"Doğu tarafta çoğu kadın erkek toplum tarafında baskı altına alınmaktadır. Batı tarafta kadınlar siyasete dâhil olsa bile, Doğudaki kadınların imkânı sınırlı. Türkiye'de de böyle"(Kazakistanlı). Türkiye'deki kadınların siyasi katılımının yetersiz olduğu konusunda birçok Türk yazarları durmuştur. Bunların biri sayılan Sevindi'ye göre, Türkiye'nin Avrupa Birliğine girmemesinin en büyük nedenlerinden biri, Türkiye'de toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin hala ağır basmasıdır. " Türkiye'de kadına bakışın yasal ve

pratik uygulamalar, töre cinayetler adı altında kadın öldürmenin dayanılmaz hafifliği bizi AB'ne taşıyamıyor" (Sevindi, 2007: 39). Ona göre, Türkiye'de kadınlar ekonomik, çevre, aile ve eğitim gibi sorunları aşarak az sayıda aday olabilseler de onlara özen gösterilmediği, kadın seçmenleri görmezden gelindiği için bir türlü iktidara dâhil edilememektedir.

Türkiye'de Siyasal Hareketler

Türkiye'deki demokratik rejimi "riske açık demokrasi" niteliği kazanmış olarak gören Sunar'a göre, siyasal partiler sisteminin bölünmüşlüğü de demokratik istikrar ve uzlaşmayı güçleştirmektedir (Sunar, 2010: 68). Yabancı uyruklu öğrencilere göre, Türkiye'de siyaset çok karmaşık ve bu onu anlaşılabilir kılmaktadır. Sürekli karşıt tarafların olmasından dolayı toplum parçalanmış gözükmektedir.

"Türkiye'de siyaset çok karışık, anlayamıyorum. Siyasi yapısı bizim için çok da açık değil. Çok karışık partiler var. Sürekli taraf taraflar"(Afganistanlı).

"Türkiye'deki halkı parçalanmış görüyorum"(Afganistanlı).

"Bence Türkiye'de hep birlikte tek bir Türkiye olmalı" (Tacikistanlı).

Sunar'a göre, günümüz Türkiye'sinde demokratik uzlaşmaya ilişkin sorunların başında din ve etnik nitelikli gelişmeler gelmektedir (Sunar, 2010: 68). Araştırma verilerine göre, inanç özgürlüğü, Türkiye'nin tarihi gelişimi boyunca Türk vatandaşlarının endişesi haline gelmiştir. Yabancı uyruklu öğrencilere göre bu durum, Türkiye halkının taraf olmasına neden olmaktadır. Etnik nitelikli sorunlardan biri Türk-Kürt sorunudur. Buna ilişkin çatışma, kavgalar da yabancı uyruklu öğrenciler tarafından dile getirilmiştir.

"Din korkusu yaşanıyor. Kimisi Atatürk özgürlük getirdi, şimdi bizi kapatacaklar diyorlar. Bu ülkede kapalı, açık sorunu var" (Afganistanlı).

"Burada Türk-Kürt sorunu var. Türkler kürtler için terörist diyor, kürtler de toprak bizimde hakkımız diyor. Bizimde burada hakkımız var diyor. Okulda Türk-Kürt kavgası oldu. Onlarda öyle dedi. Türkler bizi ayrı tutuyor, çünkü biz kürtüz diyorlar"(Afganistanlı).

"Kürtlerin Türkleri, Türklerin kürtleri öldürmeleri çok eski zamanda yaşanan bir olay, bugün ki hayatımızda olmasına şaşırımdım" (Kazakistanlı).

Katılımcıların Türkiye'nin siyaset ile ilgili mevcut sorunlarının ne olduğuna dair argümanları genel olarak antidemokratik yaklaşımlar, tarafsız olmama ve sorunun çözümü konusunda girişimlerin olmaması konularına odaklanmaktadır.

"Türkiye'nin siyasi yapısıyla ilgili en önemli sorunları mevcut yönetim sistemini değiştirmeye çalışmaları, antidemokratik yaklaşımlar, ekonomik sorunlar" (Gürcistanlı).

"Medya sürekli cemaat ve gezi olaylardan bahsediyor" (Türkmenistanlı).

“Gezi park, orada yapılan proje bir sürü arka planları vardı, itirazlar direnişler ve protestolar. Türkiye’de siyaset çok sık konuşulmakta ama siyasetin sorunları ve çözüm yolları siyasetçiler tarafından yeterince dile getirilmemektedir”(İranlı).

Sonuç

Belirsizlik ve güvensizlik ile dolu post modern toplumumuzda, güven ve düzen kurmak hakkında çok konuşulmaktadır. Bu da James Der Derian’ın “Düzen, en çok kaybedildiği zaman ya da kaybedilme sürecindeyken önem kazanır” (akt. Bauman, 2011: 107) cümlesini hatırlatır. Fakat ne kadar çaba gösterilse de, insanlar güven ve mutluluğa erişememektedir. Siyasetle halledilebileceği umulmaktadır. Böylece, siyaset en çok tartışılan ve ilgi çeken bir konu olmasını sürdürmektedir. Bu araştırmada, Atatürk Üniversitesi’nde okuyan yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye’nin mevcut siyasi yapısı ve pratiğine ilişkin görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmaya katılan yabancı uyruklu öğrencilerin çoğunun siyaset kavramını tanımlarken devlet ve toplumu yönetmek, devleti düzenlemek, iktidar ve güç gibi kavramlarla bağdaştırdıkları görülmüştür. Katılımcılara göre, siyaset insanlar arası ilişkileri kurallara oturtmakta ve böylece düzeni kurma, düzeni sağlama, mevcut düzeni sürdürme gibi işlemleri yerine getirmesinin yanı sıra yanlış kullanırsa büyük kaosların ortaya çıkmasına neden olacağını da söylemişlerdir. Onların demokrasi hakkındaki görüşleri ise özgürlük, özellikle düşünce özgürlüğü, eşitlik, adalet, halk egemenliği gibi demokrasinin olmazsa olmaz ilkeleri etrafında şekillendiği görülmektedir. Yabancı uyruklu öğrenciler, gerçi “doğal tutum içinde ‘önceden paketlenmiş’ bilgi” yani temel bilgi ile Türkiye’nin siyasi yapısı ve siyasi pratiğini gözlemlerse bile farkında olmadan “öteki insanlarla ‘birlikte olma’nın bilgisi sayılan ‘naif’ bilgi”lere sahiptirler (Bauman, 2011: 180). Onların siyasal bilgileri genellikle etrafındaki toplumsal ilişkilerden geldiği gözlemlenmektedir. Katılımcılar, Türkiye’nin siyasi durumu üzerinde olumlu ve olumsuz yanıtlar vermişlerdir. Bu yanıtları, onların siyasetle ilgilenme düzeyleri, siyaset hakkındaki temel bilgisi, geldikleri ülkelerin yönetim biçimi ve kafasındaki ideal devlet yönetim şekli ile alakalı olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

- Arslan, Ahmet. (1999). İslam, Demokrasi ve Türkiye. Ankara: Vadi Yayınları.
- Aron, Raymond. (2011). Demokrasi ve Totalitarizm. Çeviren: Hatay, Vahdi. Ankara: Kadim Yayınları.
- Bauman, Zygmunt. (2011). Postmodern Etik. Çeviren: Türker, Alev. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Bauman, Zygmunt. (2011). Bireyselleşmiş Toplum. Çeviren: Alogan, Yavuz. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Çam, Esat. (2005). Siyaset Bilimine Giriş. İstanbul: Der Yayınları

Friedrich, Carl J. (2010). Sınırlı Devlet. Çeviren: Turhan, Mehmet. Ankara: Gündoğan Yayınları.

Furedi, Frank. (2002). Culture of Fear. London; New York: Continuum.

Gökçe, Orhan. (2013). Siyaset Sosyolojisine Giriş. Konya: Çizgi Kitapevi Yayınları.

Heywood, Andrew. (2011). Siyaset Teorisine Giriş. Çeviren: Köse, H; Murat. İstanbul: Küre Yayınları.

Heywood, Andrew. (2013). Küresel Siyaset. Çeviren: Uslu, N; Özdemir, H. Ankara: Adres Yayınları.

İspir, Naci. (2011). C.B Macpherson'un Liberal Demokrasi Eleştirisi. İstanbul: Arı Sanat Yayınları.

Janoski, T; Alford, R; Hicks, A; Schwartz, M.A. (2010). Siyaset Sosyolojisi. Çeviren: Küçükçiftçi, A; Kınarıcı, B...vs. Ankara: Phoenix Yayınevi.

Mill, J.S. (1997). Hürriyet. Çeviren: Dostel, Mehmet O. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Schmidt, Manfred G.(2002). Demokrasi Kuramlarına Giriş. Çeviren: Köktaş, M.Emin. Ankara: Vadi Yayınları.

Schmitt, Carl. (2006). Siyasal Kavramı. Çeviren: Göztepe, Ece. İstanbul: Metis Yayınları.

Sunar, İlkay. (2010). Demokrasi Türkiye Serüveni. İstanbul: Doruk Yayıncılık.

Sevindi, Nevval. (2007). Politikada Kadın Eli. İstanbul: Alfa Yayınları.

Şişman, Nazife. (1996). Global Konferanslarda Kadın Politikaları. İstanbul: İz Yayınları.

Turhan, Mehmet. (2010). Devlet ve Hukuk. Ankara: Gündoğan Yayınları.